

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
“УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ
НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ”

МОЛОДІЖНИЙ НАУКОВИЙ ВІСНИК

Української академії банківської справи

Національного банку України

Серія: Соціально-гуманітарні науки

**Збірник наукових праць студентів, магістрантів та молодих
вчених**

Суми

УАБС НБУ

2014

Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ, Серія: Соціально-гуманітарні науки, № 3/2014

УДК 1/3+8/9

Редакційна колегія збірника:

Бойко Ольга Петрівна, д. філос. н., професор кафедри соціально-гуманітарних дисциплін – *голова редакційної колегії*.

Зякун Алла Іванівна, к. істор. н., доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін – *відповідальний секретар редакційної колегії*.

Члени редакційної колегії:

Васюріна Алла Олександрівна, к. філос. н., доцент.

Ніколаєнко Світлана Іванівна, к. педаг. н., доцент.

Побожій Сергій Іванович, к. мистецтвознавства, доцент.

Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ, Серія: Соціально-гуманітарні науки. Збірник наукових праць студентів, магістрантів та молодих вчених. – Суми: УАБС НБУ, 2014. – № 3. – 214 с.

У збірнику представлено результати наукових досліджень студентів, магістрантів ДВНЗ «УАБС НБУ».

УДК 1/3+8/9

Редагування виконане редколегією збірника. Висловлені в статтях думки можуть не збігатися з позицією редакційної колегії і не покладають на неї ніяких зобов'язань. Матеріали опубліковані мовою оригіналу. Всі права захищені. При використанні матеріалів збірника посилання на них обов'язкові.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ І. ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Т. Пуденкова

ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЗАПОРІЗЬКОГО
КРАЮ (БЕРЕЗЕНЬ 1917 – КВІТЕНЬ 1918 РР.)5

А. Курочка

КРИМ – УКРАЇНА ЧИ РОСІЯ13

Н. Ушкало

КРИМСЬКІ ТАТАРИ: ДЕПОРТАЦІЯ 1944 РОКУ УРОК ДЛЯ СЬОГОДЕННЯ...19

А. Снагощенко

НІМЕЦЬКА ОКУПАЦІЙНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ НА ПРИКЛАДІ
ЛЕБЕДИНЩИНИ26

О. Чайка

ДЕМАРКАЦІЯ ТА ДЕЛІМІТАЦІЯ УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКОГО КОРДОНУ:
ДИСКУСІЇ Й ПОЛІТИЧНІ РІШЕННЯ 20-х рр. ХХ ст.39

Ю. Купка

ПАРТИЗАНСЬКИЙ РУХ В ОКУПОВАНІЙ УКРАЇНІ51

К. Крамаренко

ПОБУТОВА КУЛЬТУРА УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА60

В. Речембей

КРИМ – ІСТОРІЯ І СУЧАСНІСТЬ67

З. Попова

КУЛЬТУРНА СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОГО ПІДНЕСЕННЯ В ПЕРІОД
ЄВРОМАЙДАНУ73

К. Крамаренко

ДІЯЛЬНІСТЬ О. К. АЛЧЕВСЬКОГО У КРЕДИТНО-ФІНАНСОВІЙ СФЕРІ79

РОЗДІЛ ІІ. ФІЛОСОФІЯ

А. Курочка

ПРАВОВІ ЦІННОСТІ ЖИТТЯ86

А. Спичак

ГУМАНІСТИЧНА ТА АВТОРИТАРНА ЕТИКА93

К. Крамаренко

ЖИТТЄТВОРЧИСТЬ ЯК БІОГРАФІЯ ОСОБИСТОСТІ.....
.....101

Н. Ушкало

ТЕМА СЕРЦЯ У ФІЛОСОФСЬКІЙ СПАДЩИНІ Г. С. СКОВОРОДИ109

РОЗДІЛ III. КУЛЬТУРОЛОГІЯ

А. Снагощенко

ШЕВЧЕНКО-ХУДОЖНИК І СУМЩИНА.....116

А. Таранченко

ФЕНОМЕН СЛОБОЖАНСЬКОГО ІКОНОПИСУ В УКРАЇНСЬКІЙ КУЛЬТУРІ.....125

РОЗДІЛ IV. ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ

В. Барвінок

ВИЯВЛЕННЯ СТАВЛЕННЯ ДО КОЛЬОРУ І ДЕЯКИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ СУЧАСНОГО СТУДЕНТА З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕСТУ ЛЮШЕРА134

Костенко А.

ПРОБЛЕМА ДІАГНОСТИКИ І РОЗВИТКУ ПАМ'ЯТІ У СТУДЕНТІВ142

Кулик С.

ГІПНОЗ ЯК ФЕНОМЕНОЛОГІЧНИЙ СТАН СВІДОМОСТІ І ЙОГО ВПЛИВ НА ОСОБИСТІТЬ151

Радчук Д.

ПРОБЛЕМА ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ОСОБИСТОСТІ І ЇЇ ВИРІШЕННЯ В КЛІЄНТ-ЦЕНТРОВАНІЙ ПСИХОТЕРАПІЇ159

Мерщій Б.

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПОВЕДІНКИ ІНВЕСТОРА165

РОЗДІЛ V. ОРАТОРСЬКЕ МИСТЕЦТВО

Логвин М.

ПРОБЛЕМА ВЗАЄМОДІЇ ОРАТОРА З АУДИТОРІЄЮ172

РОЗДІЛ V. СОЦІОЛОГІЯ

Кривцова І., Костенко А.

ВОЛОНТЕРСТВО – ШЛЯХ МОЛОДІ ДО ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА180

РОЗДІЛ V. УКРАЇНСЬКА МОВА

Т. Назаренко, О. Кардаш

ПОХОДЖЕННЯ ТА ЗНАЧЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ187

Т. Філатова

ЕТИМОЛОГІЯ НАЗВ МІСТ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ195

Т. Бочкарьова, С. Лопатченко

МОВЛЕНЕВИЙ ЕТИКЕТ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ202

Барвінок В., студентка першого курсу факультету банківських технологій ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ», науковий керівник – к. психол. н., доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін
Ніколаєнко С. І.

ВИЯВЛЕННЯ СТАВЛЕННЯ ДО КОЛЬОРУ І ДЕЯКИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ СУЧАСНОГО СТУДЕНТА З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕСТУ ЛЮШЕРА

Стаття присвячена вивченню ставлення студентів до різних кольорів із тесту Люшера для визначення загального психічного стану і деяких психологічних особливостей студентів на основі інтерпретації їх вибору кольорів, що пропонується в даній методиці. Головна увага звертається на легкість процедури проведення дослідження, яка створює можливості для уточнення першого враження про людину під час спілкування в тому числі і в навчанні.

Ключові слова: ставлення до кольору, психічні стани, психологічні особливості особистості, проективні тести і тест Люшера

Barvinok V. Attitudes to color and some features of modern students using test Luscher

This article is devoted to the study of attitudes of students to different colors of Luscher test to determine the overall mental state and some psychological characteristics of students based on their interpretation of the choice of colors is offered in this procedure. The main attention is paid to ease the procedure of the study, which provides opportunities to refine the first impression of a person during a conversation including tuition.

Keywords: relationship to color, mental state, psychological characteristics of personality tests and projective test Luscher

Постановка проблеми. Звичайно, відношення взагалі і до кольору може бути різним у людей. Воно змінюється, якщо змінюється психічний стан. Але є типові для окремої людини стани, які характеризують її як особистість і які в звичайних умовах для людини характеризують перебіг її життя і діяльності. Отже, через визначення типових психічних станів можна вивчати деякі особливості студентів. Знання про психічні стани і відповідні їм особливості чи властивості особистості корисно мати і самим студентам, і викладачам тому, що це сприяє покращенню взаємного порозуміння, а отже і ефективності взаємодії в навчанні. Для цього і для того щоб краще зрозуміти людину як партнера, або

співрозмовника можна за тестом Люшера, запитати про приємні для неї кольори. Тест Люшера гарно зарекомендував себе у практичній психології і широко використовується спеціалістами для діагностики. Це пов'язано з наявністю ряду переваг тесту, а саме: економія часу надзвичайно висока, бо витрачається всього 7-10 хвилин (відмови від тестування не зустрічаються), дозволяє безпосередньо у спілкуванні поставити відповідні питання і показує досить стабільний, однаково об'єктивний, і точний результат.

Аналіз актуальних досліджень. Психологічна наука демонструє надзвичайну різноманітність психологічних методів як інструменту для діагностики особистості. Особливо ефективними і продуктивними у використанні є тести, які допомагають нам оперативніше і більше дізнатися про людину, щоб ми могли скористатися інформацією у спілкуванні і успішніше будували свою взаємодію з іншими людьми. Визнаним як найкращий і зручний в цьому відношенні методом дослідження психологічних особливостей людини та її станів серед науковців є тест Люшера. В психологічній літературі досить часто зустрічаються дослідження проведені з використанням тесту Люшера. Разом з тим у зарубіжних дослідженнях, присвячених аналізу досвіду використання даної методики, відзначаються певні слабкості самої теорії, недостатність обґрунтованості положень, в яких йдеться про тлумачення результатів, а також піддаються сумніву висновки тому, що вони іноді суперечливі і погано корелюють з висновками по іншим тестам. Дані про валідність і надійність тесту неоднозначні. Але це може бути не недоліком, а навпаки перевагою тесту, адже об'єкт дослідження, людина є дійсно нестійка у своїх проявах і станах, що і фіксує тест. З допомогою даного тесту можна відслідковувати динаміку зміни психічних станів. У вітчизняних дослідженнях також вивчалася валідність колірної методики Люшера (І. М. Дашков і Е. А. Устинович, 1980), досліджувалися зв'язки між вибором кольору і емоційними станами (Н. К. Плішко, 1980). Зроблена спроба розробки на основі даного тесту методики, призначеної для вивчення емоційних компонентів ставлення людини до значущих для нього людей і самого себе (А. М. Еткінд, 1980). Дослідження

Н. Н. Пухівської (1995) присвячені психометричній розробці і адаптації тесту (8-кольоровий варіант). На її думку тест Люшера «запускає» нейропсихологічні механізми категоріального кольорового сприйняття.

Виклад основного матеріалу. За тестом Люшера передбачається, що при традиційній процедурі тестування взаємне розташування деяких пар кольорів у 8-позиційному ряду не випадково, їх поєднання без повторень підпорядковується закону нормального розподілу і відображає закономірності функціонування психологічних механізмів, які формують актуальний психічний стан і стійкі особливості особистості. Наводяться дані, що підтверджують гіпотезу і робиться висновок про те, що тест чутливий до найменш змін актуального стану, а також може бути корисний для вивчення особистісних особливостей. Є дослідження, що показує простоту і ясність (точність) одержуваних за статистикою результатів; наприклад обстеження 65 гравців перед змаганнями дало вражаючі точні результати; або завдяки тесту патологічні явища були виявлені у людей з різними видами залежностей (куріння, алкоголь і т.д.) У 2007 році можливості тесту були по-новому оцінені. Так наприклад, на тлі звичайних результатів яскраво проявився амбівалентний вибір червоного (+3 і -3). У інструкцію внесено чітке визначення: «Сильне прагнення (потяг, пристрасть) до успіху, але одночасно вибір червоного кольору, стає тягарем через страх невдачі».

Метою нашого дослідження стало вивчення можливостей використання тесту Люшера для вивчення особливостей станів, властивостей не тільки особистості окремого індивіда, а і психологічних особливостей групи студентів.

Ставлення - у найзагальнішому вигляді - фіксоване за якоюсь ознакою взаємне розташування суб'єктів, об'єктів і їх властивостей в порядку значущості цієї ознаки для людини. Ставлення може мати місце як між мінливими об'єктами, явищами і властивостями (наприклад , будь-який закон як сутнісне відношення між явищами), так і в ситуації виділеного, незмінного об'єкта в його ставленні до інших об'єктів, явищ, властивостей (наприклад, ставлення суб'єкта

до політичної системи). Слово "ставлення" в українській мові означає характер поведінки з кимось, або з чимось.

Термін «ставлення» в психології використовувався як базова категорія в «теорії відносин» В. Н. Мясищева.

Окремо так само можна говорити про ставлення до кольору. У кожної людини на різних етапах життя є свій улюблений колір, який визначає вибір кольорової гами всього, що нас оточує. Цей вибір свідчить про стан людини на певному етапі свого життя у зв'язку якимись подіями в ньому. Улюблений колір здатний заряджати нас енергією, яка нам потрібна в даний час, допомагає боротися з депресіями і поганим самопочуттям. Вибір кольору може бути проявом певних властивостей особистості, які актуалізовані в структурі особистості на даний час. Для виявлення таких особливостей через ставлення до кольору в психології використовується відомий тест Люшера.

Особливості пояснюються як індивідуальні відмінності між людьми: відмінності у глибині, інтенсивності, стійкості емоцій, емоційній вразливості, темпі, енергійності дій та інших особливостях психічної діяльності та поведінки людини, які називають темпераментом. Є і інші особливості, які вказують на відмінності між людьми. Це індивідуальні особливості пізнавальної сфери свідомості, особливості характеру, особливості, що входять до системи здібностей. Діагностика спрямована на їх виявлення здійснюється в психологічних дослідженнях на основі як спеціальних процедур так і тестів.

Провідне місце серед методів психологічного дослідження (а загалом і всього наукового пізнання), крім спостереження, займає експеримент. Такий метод характеризується можливістю активного втручання в досліджувану ситуацію з боку дослідника. Під час експерименту може проводитись тестування з використанням в тому числі проєктивних методик. Перевагами проєктивної діагностики є можливість виявлення за її допомогою неусвідомлюваних або мало усвідомлюваних психічних феноменів, в тому числі психічних станів і особливостей, прихованих від спостереження.

Проективні методики не мають уніфікованих процедур так як дослідник може і повинен по-різному себе поводити із товариськими, активними, упевненими в собі досліджуваними, або із боязкими, замкнутими, стривоженими. Однак досвід і кваліфікація дослідника, його належність до певного соціокультурного середовища, особливості особистісного розвитку зумовлюють суб'єктивні судження. Суб'єктивність спричинює також вторинна проєкція: перебуваючи під впливом власних внутрішніх проблем, дослідник може спотворити інтерпретацію. В цьому відношенні тест Люшера не має подібних вад, тому що цим вченим розроблена чітка інструкція щодо інтерпретації вибору кольорів.

Макс Люшер прийшов до оригінального на той час висновку, що чуттєве сприйняття кольору універсальне, емоційно індивідуальне, що дає можливість використовувати колірні тести для діагностики в психології і психіатрії. Довгі роки копіткої праці привели до створення тесту Люшера - повноцінного діагностичного інструменту[1]. Тестові кольори були підібрані Люшером експериментальним шляхом з 4500 колірних тонів. Автор спеціально підкреслює, що адекватна діагностика з позицій його методу, можлива лише при використанні стандартного, захищеного авторським патентом, набору колірних стимулів. У даний час існує два варіанти тесту: короткий і повний. Короткий варіант представляє собою набір 8 -ми кольорів. Повний варіант - «Клінічний колірний тест» складається з 7 -ми колірних таблиць, в яких представлені для порівняння різні відтінки кольору[2].

Характеристика кольорів (по Максу Люшеру) включає в себе 4 основних і 4 додаткових кольори. Основні кольори:1) синій - символізує спокій, задоволеність;2) зелений - почуття впевненості, наполегливість, іноді упертість; 3) червоний - символізує силу волевого зусилля, агресивність, збудження; 4)жовтий - активність, прагнення до спілкування, експансивність, радість. При відсутності конфлікту в оптимальному стані основні кольори повинні займати переважно перші п'ять позицій [5].

Додаткові кольори: 5) фіолетовий – символізує нестійкість, труднощі соціальної адаптації, емоційність; 6) коричневий - потребау фізичному благополуччі і чуттєвому задоволенні, або в позбавленні від якої-небудь проблеми, що приносить фізичні незручності; 7) чорний – символізує протидію, упертість; 8) нульовий (0) – сірий - символізує почуття втоми, обмеження сфери спілкування, зниження соціальної активності. Переважно додаткові кольори символізують негативні тенденції: тривожність, стрес, переживання страху, засмучення. Але їх дійсне значення(як і основних кольорів) найбільшою мірою визначається їх взаємним розташуванням, розподілом за позиціями[6]. Вибудована послідовність кольорів називається рядом колірних переваг. Місце розташування кольорів розкриє п'ять характеристик особистості:

- Основні цілі, прагнення, бажання, якими диктується поведінка - про це розповідають перший і другий колір;
- Поточний внутрішній стан і ситуація, яка склалася - третій і четвертий колір;
- Стримувані якості, що виражаються як психологічні затиски - п'ятий і шостий колір;
- Заперечувані чи пригнічувані потреби, джерела тривоги і стресу - сьомий і восьмий колір;
- Найактуальніша проблема - перший і восьмий колір[7].

Як відомо, тест Люшера вважається більш індивідуальним тестом, який характеризує особливості духовного стану кожного індивіда окремо. В ході експерименту, ми спробували провести його в групі студентів і проаналізувавши результати, виявити можливості нашого тесту щодо вивчення групи. При цьому ми аналізували спочатку виявлення через вибір особливостей окремих студентів окремо, а далі їх просто класифікували на групи. Це були студенти групи МЕ-31 та МЕ-32, з якими був проведений тест кольорів. Проаналізувавши результати, ми змогли отримати висновки про те, що більшість обстежених студентів прагнуть спокою і відпочинку. Свідченням цього є той факт, що переважна більшість студентів обрали саме синій колір. Це означає, прагнення до емоційного спокою, безтурботності, задоволеності, до мирного і гармонійного

стану, до стабільної впорядкованої ситуації. Часто зустрічається і червоний колір. Він показує, що студенти енергійні і хочуть досягати висот у різних сферах. Отож синій і червоний стали найбажанішими серед студентів. Сам колір окремо інтерпретується, як прагнення особи жити повним життям. Активність такої людини спрямована на досягнення успіху в житті, вибір нею червоного говорить про волю до перемоги. Людина прагне набрати багатий життєвий досвід. На основі однакових виборів ми об'єднали студентів в групи подібності і отримали цікаві висновки.... Чисельною виявилась група студентів з позитивними виборами синього і червоного.

Як ми знаємо, в тесті також є кольори, які людям подобаються, але вони їх відносять на другу позицію. До таких кольорів належить зелений колір. Це означає що дані студенти сьогодні прагнуть стати незалежним всупереч важкій ситуації, прагнуть збільшити свою впевненість у власній цінності і збільшити домінування над людьми. Окрему групу утворюють студенти, які симпатизують кольору, що під номер 5 – фіолетовому. Це пояснює бажання людини самореалізуватись і зайняти певний статус у суспільстві.

Серед кольорів, які не подобаються, студенти обирають найчастіше сірий колір. Коричневий також оцінюється як небажаний. Такий негативний вибір свідчить про бажання студентів реалізувати себе, навіть за можливої конкуренції між ними в навчанні на даному етапі. Тому вони прагнуть стати незалежними і самостійними, як виявляється вже на першому курсі.

Висновки. Колірний тест Люшера виявився одним з найбільш інформативних, оперативних і об'єктивних для вивчення особливостей людини. На основі нашого дослідження з використанням тесту Люшера було встановлено, що сучасні студенти, не дивлячись на обставини у суспільстві, налаштовані оптимістично та активно, вони дивляться вперед, в майбутнє з великою надією, дбають про свої цінності, приділяють увагу своєму «Я», його вдосконаленню, прагнуть самоствердження, самореалізації. Це повністю відповідає критеріям освіченості на сучасному етапі. А отже, можна сказати, що студенти, які приймали участь в експерименті, проявили свої вікові особливості

і їх психічний розвиток відбувається на даному етапі успішно завдяки навчанню в нашій академії. Студенти мають нормальний рівень психічного розвитку для юнацького віку. Це свідчить про можливість тесту Люшера виявляти ефективність забезпечення психічного розвитку у навчанні, а також про високий рівень .

Тест дозволив також виявити індивідуальні відмінності кожного студента, особливості і своєрідність його особистості, об'єднати студентів в групи за подібністю особливостей. Як з'ясувалось, студентська молодь академії виявила такі особливості, які можуть стати для них умовою досягнення кращого майбутнього, тому що молодь, наші студенти зокрема, сприймають і мріють побачити своє майбутнє яскравим і процвітаючим. А отже це означає, що в майбутньому, сформувавшись як спеціалісти, вони створять саме таке майбутнє і для нашого суспільства.

Література:

1. Vegliach A. , Дель Лонго Н. , : тест Люшера в патологічній групі гравців; Rivista di Psichiatria , vol.43 , н . 5 , 2008 , Il Pensiero Scientifico Editore
2. **Звягин Иван Михайлович. Цветовой тест Люшера – восьмицветовой вариант.** Патология. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://patologia.su/load/7-1-0-53>
3. **Собчик Л.Н.** Модифицированный восьмицветовой тест Люшера. Практическое руководство. - СПб., Изд-во «Речь», 2001. - 112 стр.
4. **Цветовая диагностика Люшера. Ваш психолог.** [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.vashpsixolog.ru/psychodiagnostic-school-psychologist/123-projective-tests-of-personality-research/717-the-eight-luscher-test-the-test-color-elections-lusher>
5. **Метод цветowych выборов – Модифицированный восьмицветовой тест Люшера.** Психология. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://psychological.ucoz.ua/load/31-1-0-252>

6. Стандартизированный метод исследования личности, цветовой тест Люшера. Немов Р.С. Психология. В 3-х кн. Кн.1.: Общие основы психологии : учеб. для студ. высш. пед. учеб. заведений. / Р.С. Немов .- 5-е изд.

7. Г.Клар. Полный цветопсихологический тест Макса Люшера. Астропсихотический центр. [Электронный ресурс] --- Режим доступа: <http://psychological.ucoz.ua/load/31-1-0-252>

УДК: 159.9

Костенко А., студентка першого курсу факультету банківських технологій ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ», науковий керівник – науковий керівник – к. психол. н., доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін **Ніколаєнко С. І.**

ПРОБЛЕМА ДІАГНОСТИКИ І РОЗВИТКУ ПАМ'ЯТІ У СТУДЕНТІВ

У статті розглядається людська пам'ять, її види, досліджується рівень запам'ятовування студентів та надаються поради щодо покращення власної пам'яті.

Ключові слова: *пам'ять, індивідуальна пам'ять, мимовільна та довільна пам'ять, способи запам'ятовування.*

Kostenko A. Problem diagnosis and development of memory of students

In the article the human memory, its species, studied memory level students and provided advices on how to improve their own memory.

Keywords: *memory, individual memory, spontaneous and random memory, ways of remembering.*

Актуальність дослідження: Студенти – це майбутнє суспільства. Саме вони через досить короткий період часу стануть висококваліфікованими спеціалістами. Для досягнення високого рівня освіти необхідно багато знати та вміти, що можливо досягти лише шляхом запам'ятовування. Кожен студент має